NEVRARGYL Dr. BOUSQUET
FARMACII ȘI DROGUERII
CALMEAZĂ IMEDIAT
Durerile de cap și orice nevralgii ...
In cutii a 3 tablete și a 20 tablete

SĂNĂTATE PRIN Borvizul LIPOVA
Engros la SAVA
Reprezentanța generală pentru Vechiul Regat și depozit pentru București, Str. Puțul cu apă rece 55
Telefon 5.70.68
1560

BLANURI
VANZARI NUMAI CU RIDICATA
Vulpi de orice fel, Nurci, Nutria, Focă, Astrahan-Persian, Skongs, Bisam de Nord, Kanin de orice fel, Blănuri în Misadă, etc., etc., importațiuni directe și continui, vinde en gros
G. R. I. M. E. X.
Dumitrache D. Trandafirescu
Str. Colței Nr. 13. Tel. 3.09.08
929

DOMN
toată încrederea, cu situațiune morală desăvârșită, cu titluri științifice, relațiuni excelente cu garanții date de terți, origină etnică, caută loc întreprindere serioasă și mare de preferință București. A se scrie la jurnal subt 57 G.
937

Sudură
ELECTRICĂ și AUTOGENĂ la quilase, blocuri de motoare, pinioane, axe, etc. din fontă, fier, oțel, aluminiu, antimoniu etc., execută atelierele R. D. A. Calea Șerban-Vodă 2.
934

Butoaie de tablă
radiatoare, bidoane cât și orice lucrări de tinichigerie și fierărie execută prompt atelierele R. D. A. Calea Șerban-Vodă 2.
933

Automobile
autocamioane, tractoare etc., repară cu toată precizia în cel mai scurt timp atelierele R. D. A. Calea Șerban-Vodă 2.
932

PIESE DE SCHIMB
pentru automobile autocamioane, tractoare, motoare industriale etc., execută atelierele R. D. A. Calea Șerban Vodă 2.
931

PUBLICAȚIE

Nr. 4691 — 1941 Noembrie 6

Intreprinderile comunale Bacău, C. Mărășești Nr. 9—11, ține în ziua de 29 Noembrie 1941, ora 10 a. m., licitație publică, cu oferte închise și sigilate pentru furnizarea a 400.000 kgr. motorină, necesară funcționării motoarelor Uzinelor I. C. B., în valoare de 2.040.000 lei. 9161

Publicațiunea

No. 17/941

In zilele notate mai jos se va ține la Pirotechnia Armatei următoarele licitații publice.

In ziua de 24 Noembrie ora 9 a. c. licitație publică pentru vânzarea de mașini și strunguri vechi.

In ziua de 25 Noembrie ora 9 a. c. licitație publică pentru vânzarea a 10 vagoane cisterne.

In ziua de 25 Noembrie ora 11 a. c. licitație publică pentru vânzarea a 80 Buc. telefoane vechi.

In ziua de 26 Noembrie ora 9 a. c. licitație publică pentru vânzarea a unei cantități importante de deșeuri de hârtie și carton.

Mașinile strungurile, deșeurile de hârtie, cartonul și telefoanele se pot vedea în orice zi de lucru la Pirotechnia Armatei între orele 11—13.

Vagoanele — cisternele se pot vedea la Atelierul C. F. R. Ploești.

Garanția de 10%, se va depune numai în Recipisa Cassei de Depuneri. 12

Lucrări de strungărie
cât și cimentarea ojelurilor execută cu precizie atelierele R. D. A. Calea Șerban-Vodă 2.
930

Lăcătuși ajustori
Strungari în fier
Radio Electricieni
Tinichigii
Angajăm imediat, salarizare foarte bună, scutiri de mobilizare.
Arsenalul Aeronautic Cotroceni
Telefon 5.84.10
960

VINDEM cantități mari de OREZ GLASAT
și mat; adresați Regia Eforiei Spitalelor Civile Calea Victoriei No. 29 București
9164

Citiți „ZIARUL ȘTIINȚELOR ȘI AL CĂLĂTORIILOR"

Memento

CALENDAR

MARȚI, 11 NOEMBRIE

Ortodox: Mina, Victor și Vichentie.
Catolic: Martin Popa.
Protestant: Martin.

Răsăritul soarelui 7,04; apusul soarelui 16,55.

FAPTE ȘI GANDURI DIN ALTE VREMI

11 Noembrie

1793. Ianache Moruzi vel Vornic și Costandin Filipescu vel Vistiernic, face cunoscut Domnitorului neajunsurile ce le fac ovreii mahalagiilor din mahalaua Răsvanului.

Iată ce spun Domnitorului, cei doi sfetnici, în raportul lor: „Prea Inălțate Doamne, Mahalagii din mahalaua Răsvanului, de aici din București, au jăluit Inălțimei tale arătând că mahalaua s'a umplut toată de ovrei dând pe prăvălii îndoit preț chirie, cum și un han ce este acolo, care se numește hanul Niculescului, l-au luat iarăși ovreii în arendă cu îndoită chirie și au făcut acolo în han și Sinagogă și nu-i destul că ocărăsc mahalagii și le bate copii ci și pre preotul acei sfinte biserici Răsvanul, l-au necinstit, încă au ridicat și mâna de au tras pre preot de barbă și de păr bătându-și joc de cinul preoției lui, cum și mai vârtos chiar de sfânta biserică, și face cerere, ca sinagoga ce o au acolo să se strice, cum și ovreii să se ridice de acolo și să se împarte de obște prin alte mahalale, fiindcă s'au prea înmulțit într'acea mahala..."

După ce arată Domnitorului, acești sfetnici, tot ce săvârșesc acești ovrei printre mahalagiii creștini, propun să fie pedepsiți vinovații fie cu pedepsirea cu bătaie, fie să alunge afară din țară. Totuși, după aceste propuneri termină spunând: „iar cercetarea și hotărârea cea de săvârșit rămâne a se face de către înălțimea ta".

Din toate cele relatate în acest raport rămâne un fapt important, acela că acești ovrei în decursul istoriei române s'au bucurat de cea mai largă tolerare și bunăvoință. Dar această toleranță a noastră ovreii o răsplătesc așa precum vorbesc documentele trecutului.

GEORGE DINCA

RADIO

MARȚI, 11 NOEMBRIE 1941

RADIO ROMANIA
1875 m. 160 kHz. 150 Kw.
RADIO BUCUREȘTI
364,5 m. 823 kHz. 12 Kw.
POSTUL PE UNDE SCURTE
32,4 m. 9260 kHz. 2 Kw.
RADIO ROMÂNIA ȘI RADIO BUCUREȘTI

6,55—8.30: ORA DIMINEȚII: Deschiderea emisiunii; Radio jurnal (I); Concert de marșuri (discuri); Concert de fanfară româno-german; Inchiderea emisiunii.
12.00: Deschiderea emisiunii. Muzică românească (discuri): Duce-m'aș și tot m'aș duce de Monția (voce: Aurel Alexandrescu); Frumos cântă cucii 'n luncă (voce: Rodica Bujor); Frățioare codre frate și Alunelul (voce: Ștefan Savu); Fir-ai tu să fi Sibii (voce: Rodica Bujor); Ți-am adus mândro cercei de Monția (voce: Alexandru Grozuță); Frusina și Ciobănașul, aranj. de Simion Niculescu (voce: Aurel Alexandrescu).
12.30: Radio jurnal (II); Poșta sătenilor.
12.50: ORA OSTAȘULUI.
13.50: Știrile serviciului german.
14.00: Radio jurnal (III).
14.20: Muzică variată (discuri): Viena veselă și tristă, potpuriu de Hruby; Melodie de Misraki (voce: Ernst Grob).
14.30: ORA RANIȚILOR: Muzică românească (discuri).
Muzică ardelenească: Hațegana dela Abrud; Patru boi am în poiată (voce: Rodica Bujor); Ardeleana și Invârtita.
Muzică oltenească: Horă de mână din Gorj și Simianca; Trece lelea pe colnic (voce: Rodica Bujor); Galaonul ca la cetate-Dolj.
Muzică basarabeană: Oleandra, Cărlănuța și Potroinicu; De când te-ai dus dela mine și Leancă cu testemelui (voce: Aurel Alexandrescu).
Romanțe: Steluța de Florescu și Cântec de sirenă de Mezzeti (voce: Arta Florescu); Ce te legeni codrule de Skeletti (voce: Aurel Alexandrescu); Rapsodia română nr. 1 de George Enescu.
15.30: Reportagii germane de pe front.
15.40: Inchiderea emisiunii.
18.00: Radio jurnal (IV).
18.05: Orchestra Grigoraș Dinicu: Ce te legeni codrule; La fântâna cu găleata și Două sârbe; Ziare de dimineață-vals de Joh. Strauss; Menuet de Bolzoni; Marș persan de Ketelbey; Două jocuri din Ardeal; Arii naționale (țambal): Mitică Ciuciu); Bel Ami de Mackeben; Arii naționale.
19: ORA FEMEII: I. D-na Hermina Ioana Roceric: Statornicia, calitatea esențială a femeii. II. Informații.
19.20: Concert la 2 piane. Josif Pcunner și K. Cerne: Schumann: Variațiuni.
19,35: D-na Rosi Baumann-Rădulescu (voce): Lieduri Schubert: a) Suleika; b) Către Sylvia; c) Serenadă; d) Păstrăvul. Brahms: a) Odă safică; b) Fidelitate; c) Duminică; d) Drumul spre iubită.
19.50: Știrile serviciului german.
20.00: Radio jurnal (V); Sport.
20.15: Cantonete (discuri): Cantonetă de Bixio (voce: Gino Sinimberghi); Pasiunea mea de Skeletti (voce: Carlo Buti); Canțonete napolitane de Costa și de Barthélémy (voce: Tito Schipa); Două cantonete de Tagliaferri (voce: Aureliano Pertile); Ochi de zână de Denza (voce: Riccardo Stracciari).
20.40: UNIVERSITATEA RADIO. — Ciclul „Aimtiri": Prof. Constantin Kirițescu: Amintiri despre Spiru Haret.
21.00: Concert simfonic al orchestrei Radio dirij. de Th. Rogalski: Brahms; Serenada I-a în re major; Liszt: Dans macabru (la pian: d-na Angela Constantinescu); Liszt: Mefisto-vals.
22.00: Radio jurnal (VI).
22.20: Potpuriuri (discuri); „Călătorie bună" potpuriu de Künneke; „Dragostea cântă" potpuriu de melodii din operete (voce: Franz Völker); Potpuriu din „Casanova" de Johan Strauss; Potpuriu din „Casa cu trei fete" de Schubert-Berté (voce: Franz Völker); Potpuriu din „Gheișa" de Sidney Jones.

RADIO ROMANIA, RADIO BUCUREȘTI ȘI POSTUL PE UNDE SCURTE

23.00: CHOPIN, prezentare muzicală.
24.00: Inchiderea emisiunii.

RADIO MOLDOVA
259 m.

13: Deschiderea emisiunii.
13.03: Muzică ușoară: Polka de Del Pistoaia și Mazurca de Crosti; Tango de Edmundo Quadri și Fornarina de Moretti; Graziose de Galaverni și Mazurca de Buzzachi.
13.20: Rado-jurnal (I).
13.30: Muzică românească: Hora lui Barca din Giclova și Săliștenca (Taraful Luță Ioviță); Crești pădure și te'ndeasă (voce: Ion Ioviță cu taraful Luță Ioviță); Brâulețul și Bătuta (Orch. Ioniță Bădiță); Nu-i baiu (voce: Zavaidoc); Teiule, frunză rotată (voce: Măriuca Matache cu taraful Ion Matache); Hora și Sârba din Nai (Fănică Luca).
14: Ora oficială; Radio-jurnal (II).
14.20: Muzică variată: Vals de Richartz și Nu mă uita de De Curtis; Amapola, tango de La Calle și Valencia, onestep de Padilla; Cortegiul de nuntă indian de Siede și Lanterne japoneze de Yoshitomo; Dans cuban de Mendvil și Conga de Moreno; Onestep de Cannta; Frumoasă e viața și Serbare populară pe Rhin de Hanns.
15: Inchiderea emisiunii de prânz.
18: Ora oficială.
18.33: Marșuri germane și italiene: Marș de Hermann; Blume și Pentru merit de Neuhäuser; Marș de Starke și Marș de Hartmann; Potpurii de Niel; Marș de Freundorfer; Imnul aviatorilor de Lualdi și Vechi marș militar de Vessella; Copiii regimentului de Fucik.
19: Actualități culturale.
19.15: Aurel Alexandrescu cântă muzică populară basarabean: Sultana; Iliană, Iliană și Foaie verde trei alune; De când te-ai dus dela mine și Leliță cu testemel.
19.30: Radio-jurnal în limba rusă.
19.40: Muzică de cameră: Adagio de Corelli (Virgilio Ranzato, vioară și Quartet de coarde); Serenada de Haydn și Andante cantabile de Ceaikowsky (Quartetul Prisca); Menuet din quartetul nr. 2 în sol minor și Allegro giuste din Quartetul nr. 1 în do major.
20: Cântăreți celebri: Paria, vals de Arditti (voce: Maria Cebotari); Arie din „Favorita" de Donizetti (voce: Aureliano Pertile); Lied de Lehmann (voce: Lawrence Tibett); Lieduri de Brahms (voce: Heinrich Schlusnus); Arie din „Tosca" de Puccini (voce: B. Gigli); Visul Elsei din „Lohengrin" de Wagner (voce: Tiana Lemnitz)); Arie din „Balul Mascat" de Verdi (voce: Riccardo Stracciari).
20.30: Radio-jurnal (III).
20.40: Muzică din balet: Balet din „Alcima" de Haendel (orch. filarmonică din Berlin dir. de Kleiber); Selecțiuni de balet.
21: Muzică din operete: Uvertură la Boccacio de Suppé; Potpuri din „Vânzătorul de păsări" de Zeller; Tarantella din „Gasparone" de Millöcker; Uvertura la „Balul operei" de Heuberger.
21.30: Muzică distractivă: Potpuriu de cântece napolitane; Suită de valsuri celebre de Carl Robrecht; Palermo în sărbătoare, polka; Povești și iubire de Kleine; Ghitară în noapte, tango de Rixner; Serenadă medievală și Rimpianto de Silvestri; Conga de O. Calle.
22: Ora oficială; Radio-jurnal.
22.20: Muzică veselă: Mazurca de D'anzi și Foxtrot de Consiglio; Potpuriu de valsuri de Krome.
22.30: Inchiderea emisiunii.

TEATRE

NAȚIONAL: Madame Sans Gêne.
STUDIO: Astă seară se joacă fără piesă.
MUNICIPAL: Papa se lustruește.
LUPTA ȘI LUMINA: 10.000.000.
SAVOY: Așa te vreau Tănase.
COMEDIA: Arde nevastă-mea.
SARINDAR: Orașul fără avocați.
ALHAMBRA: Un vals vienez.
TEATRUL NOSTRU: Scadența dragostei.
TEATRUL COMIC: Luna știe... dar nu spune.

Cinematografe

ARO: Răscoala Burlior și Jurnal O. N. C.
SCALA: Păcatul și jurnal de război U.F.A. 528.
CAPITOL: Calea triumfului și Jurnal.
TRIANON: Fantome, jurnal U.F.A. nr. 528 și O.N.C. nr. 13.
REGAL: Nanon și jurnale noui cu ultimele evenimente de pe front.
SELECT: Menaj parizian și jurnal de război.
ROXY: Viața la răspântie și jurnal de război.
FEMINA: Proscrisul (Finlanda sub teroare).
PALAS BULEVARD: Mâini descătușate și jurnal de război U. F. A.
A. R. P. A.: Misterele subterane și jurnal.
FORUM: Cavalcada eroică și jurnal de război.
ELISEE: Demonul din umbră, jurnale de răsboi, trupă de reviste.
FRANKLIN (Ateneul Român): Femei în lanțuri, Căderea Odesei și jurnal U. F. A.
NISSA: Când femeia spune nu și Exploratorii văzduhului.
OMNIA: Ultima întâlnire, jurnal de război și compania „Gândăcel" cu Tanty Grigoriu.
AIDA: Un vals de odinioară; Jurnal de răsboi nr. 12 și complectare.
ALCAZAR: Adevărata glorie; Jurnal U.F.A. și Jurnal O.N.C. No. 13.
AMERICAN: O noapte hotărâtoare și jurnal U. F. A. nr. 524.
BARCELONA: Bel Ami, jurnal nr. 9 și UFA. nr. 519 și Revistă.
BIZANTIN: Iadul îngerilor; Revista Iadul lui Stalin și Jurnal de răsboi.
CARMEN SYLVA: Misteriosul D-l Victor; Cruciada antibolșevică și Trupa de reviste.
CARMEN: Vulturul negru și Jurnal de război.
COTROCENI: Incurcă lume și jurnale de război O. N. C. și U. F. A.
CRANGAȘI: Banda din Far West (Fred Scot-Cowboyul-Cântăreț), jurnal O. N. C. Impotriva bolșevismului și trupa de reviste Georgescu Buzău.
DACIA: Bestiile roșii și jurnal U. F. A. 526 cu ultimele știri de pe câmpul de luptă.
DIANA: Destry, jurnal de răsboi și trupa Jan Tomas.
DICHIU: Inima unei Regine, jurnal de război. Compania de reviste Titi Columbeanu.
EDISON: Comoara din insula piraților; Jurnal și revistă cu N. Burmaz.
FLORIDA: Femeia neîmblânzită și jurnal de război.
GLORIA: Opereta, jurnal de război.
IZBANDA: Puntea suspinelor; Jurnal și complectare.
ILEANA: Mâini descătușate și jurnal U. F. A. 524 cu ultimile știri de pe câmpul de luptă.
LIA: Paradisul Burlacilor și Jurnale de război No. 13 și U.F.A.
LIZEANU: Tarzan în exil și jurnal de război nr. 11.
MARCONI: Doctor Ciclops; Jurnal de război ONC No. 14 și trupa Nedeianu, Violeta Ionescu.
MARNA: Johny Apollo; Jurnal de război și trupa de reviste Titi Mihăilescu.
MEXIC: Fugarii, Cruciada (Partea I) și trupa de reviste Dan Boerescu.
MIORIȚA: Fete moderne și Jurnal românesc.
MILANO: Titanul și jurnal de război nr. 12.
MODEL: Hotel Imperial; Jurnal de război U.F.A. 524 și O.N.C. No. 12.
NERO: Trandafirul însângerat și ediția 10-a anti-bolșevică.
NONI: Omul invizibil și jurnal de război Nr. 9.
ODEON: Nevasta brutarului și jurnal de război.
TEATRUL CINEMA CULTURAL BUC. NOI: Comoara din insula piraților; jurnal românesc și Trupă de reviste.
PACHE: Căpitanul de Poștă și Jurnal de război No. 13.
PARIS: Valetul, complectare și revista.
REX: Tinerețea și suferințele lui Tom Edison și Jurnal ONC de război.
SPLENDID: Cântecul Aișei, jurnal și complectare.
TOMIS: Ești un înger și Jurnal de războiu.
TRIUMF: Câștigătorul Derbiului, jurnal românesc de război nr. 13 și completare.
UNIC: Bismark și jurnal de război.
UNIREA: Orașe sub alarmă; Jurnal și complectare.
VOLTA (Buzești): Submarinele atacă, Jurnal O.N.C. nr. 12 și Compania de reviste „Filmul Românesc".
VOLGA: Capricii și jurnal de război nr. 13.
VENUS: Visul doamnei Butterfly, jurnal românesc de război nr. 11 și Cruciada anti-comunistă.
VERGU: Iubirea lor; Comicul Iulian și jurnal de război U. F. A.

DISCURSUL FÜHRERULUI

(Urmare din pagina I-a)

triva oricărei eventuale ofensive la vest.

Fuehrerul a arătat apoi importanța europeană a victoriilor obținute contra bolșevicilor.

„Poț spune că la răsărit — a subliniat șeful Reichului — este poate pentru prima oară că Europa întreagă luptă pentru existența sa, cum a luptat odinioară contra hunilor". Acest război nu este un război de prestigiu. Scopul lui a fost nimicirea forțelor inamice și ocuparea centrelor de înarmare și de alimentare ale adversarului. Aceste scopuri, în cea mai mare parte au fost atinse și Fuehrerul a subliniat serviciul real pe care Germania și aliații ei îl aduc Europei luptând contra bolșevismului și înlăturând astfel din Europa primejdiile ce veneau dela răsărit.

Vorbind de amenințările americane, Fuehrerul a făcut cunoscut ordinul pe care l-a dat acum vaselor germane ca să nu deschidă focul când vor întâlni vase americane dar să se apere în momentul când vreun vas american ar ataca. „Dacă un vas american deschide focul din ordinul președintelui său — a spus Fuehrerul — el va face acest lucru pe riscul său". Și profitând de acest prilej, Fuehrerul a dat o nouă categorică dezmințire afirmațiilor d-lui Roosevelt privitoare la harta statelor Americei latine și la desființarea religiilor.

Inainte de a încheia importantul său discurs, d. Hitler a sintetizat astfel misiunea pe care o îndeplinește azi Germania:

„Avem în fața noastră sarcina noastră, ținta noastră care interesează întregul continent. Evident că în primul rând urmărim partea care ne interesează direct pe noi. Dar după aceea vine partea privitoare la toți acela cari cunosc aceleași nevoi pe care le cunoaștem și noi".

Discursul Cancelarului Reichului conține afirmarea hotărîrii Germaniei de a continua lupta cu toată energia până la victoria finală. Nici o revoltă — după cum ar dori unii — nu e posibilă în Germania de azi. „Nu este exclus, — a spus Fuehrerul — ca vreun imbecil, după ce a ascultat radio Londra, să se revolte. Dar această revoltă va fi scurtă, căci noi știm să lichidăm repede astfel de revolte: în această privință să nu-și facă nimeni iluzii".

Germania va duce lupta până la victoria finală și sunt absurde iluziile acelora cari cred într'o capitulare a Germaniei.

„Este posibil orice — a declarat Fuehrerul — afară de o capitulare a Germaniei. Dacă adversarii noștri afirmă că lupta va dura până în 1942, ei bine, dureze cât va voi. Ultimul batalion pe acest câmp de bătălie va fi un batalion german".

Acte de sabotaj in Suedia

Stockholm 10 (Rador). — Corespondentul agenției D. N. B. transmite:

După „Dagens Nyheter", poliția criminală suedeză a descoperit un alt act de sabotaj.

Ea a arestat pe un suedez și pe un supus străin, care au încercat să introducă materii explozibile pe bordul unui vas finlandez, aflat în portul Hammarbyhamnen.

Inculpații vor fi judecați de secția de spionaj și sabotaj a Tribunalului municipal din Stockholm.

Bunicul scria cu creionul de lemn. Tata avea un creion mecanic...
Dvs. ca un om modern veți întrebuința creionul automat

MONT BLANC Pix PATENT
Printr'o simplă apăsare, mină după mină se succede trecând în mod automat prin vârful creionului
Montblanc Pix constitue o completare ideală la renumitul toc rezervor Mont blanc.

Situația pe teatrul de război oriental

(Urmare din pagina I-a)

de material de război; iar de la începutul campaniei și până la aceeaș dată numărul total al prizonierilor sovietici luați s'a ridicat la 3.632.000.

Ziarul american New-York Times, examinând situația creată pe frontul oriental în urma victoriilor armatelor germane și aliate, recunoaște că armatele sovietice au perdut și capacitatea lor defensivă, căci ele nu mai pot manevra, lipsindu-le și resursele necesare. Acelaș ziar comentând declarațiile ce le-a făcut zilele trecute dictatorul U. R. S. S., Stalin, spune că nu există nicio posibilitate de a se crea un nou front în vestul Europei, iar posibilitățile de ajutoare ale Sovietelor, sunt foarte limitate din cauza „condițiilor geografice"...

Ne fiind în măsură să debarce forțe considerabile pe continent în vederea creării unui nou front occidental, așa cum a cerut Stalin cu scopul de a împărți armatele germane pe două fronturi și a micșora presiunea asupra celor sovietice, atât de greu încercate și slăbite prin perderile ce le-a suferit în efective, armament și material, și care au contribuit la scăderea capacității lor defensive, s'a afirmat că Marea Britanie ar mai avea la dispoziție două proecte, spre a ușura situația critică a aliatei sale dela răsărit.

Aceste proecte sunt:

1) O amenințare în flancul de nord al armatelor germane și finlandeze printr'o intervenție a forțelor britanice aduse prin oceanul Inghețat și debarcate, fie în portul Murmansk din apropierea coastelor Finlandei și ale Norvegiei, fie în portul Arhanghelesk de pe coasta orientală a Mării Albe;

2) O amenințare în flancul de sud al armatelor germane și aliate printr'o intervenție a forțelor britanice din Orientul mijlociu — Siria, Irak și Iran — în Caucaz, spre a bara înaintarea trupelor germane în regiunea orientală a Mării Negre și de aci în regiunea petroliferă a Mării Caspice; s'au spre a înlătura o eventuală izolare a acestor importante regiuni de restul U. R. S. S.

Orice plan de operații trebue să fie rațional, nu numai din punctul de vedere teoretic, dar și din punctul practic, adică să ia în seamă mijloacele disponibile, posibilitățile de aplicare și situația reală.

Din punctul de vedere teoretic ambele planuri atribuite comandamentului britanic, prezintă interes strategic; dar din punctul de vedere practic ele sunt în faza actuală a războiului oriental, inoperante. Și iată pentru ce considerațiuni:

In ce privește întâiul plan, o debarcare de forțe însemnate pe litoralul oceanului Inghețat, implică dominația măcar a unei părți din litoralul scandinav; posesiunea unor baze aero-navale în spațiul polar învecinat și libertatea navigațiunii pentru asigurarea unui curent important de transporturi. Este adevărat că Anglia dela începutul războiului a căutat să domine litoralul de nord al Norvegiei și în acest scop a pus pentru câtva timp stăpânire pe portul Narwik, — baza aero-navală de primul ordin pentru dezvoltarea unor operațiuni în sectorul de nord al continentului, care să amenințe flancul din acea parte al armatelor germane.

Englezii nu au putut rămâne la Narwik, după ce trupele germane au pus stăpânire pe Norvegia.

După intrarea a doua oară în război a Finlandei împotriva U.R.S.S., Germania domină litoralul oceanului înghețat până aproape de Murmansk. Perzând baza dela Narwik, Anglia a căutat o compensație: a ocupat acum câtva timp insula Spitzberg din oceanul Inghețat spre a o folosi ca bază de operațiuni.

Ori, această bază polară este la o distanță de peste 1000 km. de portul Archanghelesk și de aproape 900 km. de portul Murmansk, — cele două porturi sovietice de pe coastele oceanului Inghețat și ale Mărei Albe.

Ar putea fi folosite aceste porturi pentru debarcări de forțe engleze? Portul Murmansk, singurul care este liber de ghețuri în tot cursul anului și e legat de Leningrad printr'o cale ferată strategică, se află în zona de operațiuni; iar calea sa ferată a fost tăiată în mai multe puncte de trupele finlandeze și germane, ce operează în Murmania și în Carelia orientală.

Așa dar el este izolat de U. R. S. S.

Să vedem care este situația celuilalt port de pe coasta orientală a Mării Albe: Arhangelesk. Acesta nu se găsește în zona de operațiuni, fiind departe de Murmania și de Carelia orientală și este legat de o cale ferată prin Vologda de Moscova, care nu este tăiată de forțele germane. La Arhangelesk a și debarcat acum câteva săptămâni un mic contingent britanic, care nu poate să facă figură de corp expediționar trimis să salveze armatele sovietice... Nici acest port nu poate fi folosit pentru transporturi de trupe, armament și material, de oarece deacum și până în Iulie 1942 este blocat de ghețuri.

Iată pentru ce Anglia, mai întâi și după ea, Statele-Unite acum câteva zile, au cerut Finlandei să-și retragă trupele sale din Murmania și din Carelia orientală, — ceea ce ar echivala cu eșirea sa din război — spre a se libera portul Murmansk cu calea ferată respectivă.

Cum Finlanda este hotărîtă să ducă războiul până la capăt, căci așa îi impun interesele naționale și propria sa siguranță, nu se poate crea un front anglo-sovietic la nord, care să amenințe flancul armatelor germane ce operează la nordul lacurilor Ladoga și Onega și în zona Leningrad.

Al doilea plan britanic, — amenințarea flancului de sud al armatelor germane prin Caucazia de către trupele britanice din armata Orientului comandată de generalul Wavel, implică grele operații într'un spațiu foarte depărtat de bazele de aprovizionare ale Marei Britanii. Chiar dacă forțele sovietice ar ocupa regiunea petroliferă din zona Mărei Caspice, trupele germane vor putea, dezvoltând operațiile în Caucazia de nord și între Don și Volga, să taie comunicațiile U.R.S.S. de Caucazia, izolând regiunea petroliferă.

R. S.

TEATRUL din SĂRINDAR Dir. Maria Filotti — Telefon 4.84.94
In fiecare seară ora 8 și matineuri Joi, Sâmbătă și Duminică ora 4, inepuizabilul succes
ORAȘUL FĂRĂ AVOCAȚI
cu I. Iancovescu, Iordănescu-Bruno, Radu Beligan, Chr. Duțulescu, Marcel Enescu, Ninetta Gusti, Eug. Obreja, Virginia Stoicescu, Erastia Peretz, Gina Buciumeanu, Lelia Ionescu, Mircea Constantinescu, etc.

ȘTIINȚA PENTRU TOȚI

Exploatarea Mării Moarte

Bogății nesfârșite în apele Mării Moarte: potasiu și brom pentru tot consumul mondial pe 2000 de ani.— O nouă comoară, ivită din pustiu, pe malul Mării Moarte

de RAUL CĂLINESCU
Conferențiar Universitar

Acum câțiva ani s'a vânturat ideea exploatării substanțelor chimice pe care le conțin în disoluție apele Mării Moarte, în cantități nesfârșite. După aceea s'a anunțat și construirea unei instalații experimentale de exploatare, pe țărmul de miazăzi al acestei mări.

Rezultatele înregistrate au întrecut toate așteptările — și au fost atât de concludente încât s'au mai construit și alte instalații de exploatare, de data aceasta pe țărmul nordic. Aceste instalații și-au început activitatea în 1939.

Marea Moartă a fost considerată întotdeauna ca lipsită de orice valoare comercială. Se știa totuși că apele Mării Moarte erau foarte bogate în potasiu, brom, clorură de magneziu și alte săruri folositoare — dar nu se întrevedea mijlocul prin care aceste prețioase substanțe s'ar putea exploata pe o scară largă.

In anii din urmă, problema aceasta a fost atacată din nou, cu toată energia necesară.

Inainte de toate, trebuia să se stabilească proporția exactă a sărurilor conținute în apele lacului și, după aceea, să se studieze posibilitatea de a le recupera prin evaporarea apei la soare.

Aceste cercetări făcute într'o dezolantă regiune toridă, la mai mulți kilometri de orice centru de aprovizionare, au fost dintre cele mai grele de executat.

Potasiul se folosește în comerț mai ales pentru fabricarea îngrășămintelor chimice și a explosivilor.

Bromul are diferite săruri cu numeroase aplicații practice în toate țările civilizate. E destul să amintim bromura de sodiu, bromura de potasiu și bromura de amoniu.

Bogăția Mării Moarte în aceste substanțe este atât de mare încât face din ea o comoară nesecată.

Din nefericire, regiunea în care e așezată geograficește Marea Moartă, nu e de loc atrăgătoare și nici propice vieții. In afară de câteva mici oaze și puține izvoare termale, tot restul este un dezolant pustiu.

N'a fost însă întotdeauna așa. Pe timpuri au înflorit aici orașe ca Sodoma, Gomora și alte bogate cetăți. In amintirea splendoarei de altădată a acestor așezări omenești s'a dat numele de Gomora unui bazin nou de extragere a potasiului.

Marea Moartă este un lac supra-sărat, lung de peste 80 km. și lat cam de 15 km. Adâncimea sa cea mai mare e de vreo 500 m.

S'a calculat că râul Iordan și alți mici afluenți îi aduc zilnic nu mai puțin de 7.500 m³. de apă. Totuși, din pricina soarelui foarte arzător al ținutului, acest impunător volum de apă nouă este evaporat în întregime de soare.

Apele Mării Moarte sunt atât de sărate și de amare încât niciun pește nu poate trăi în ele — iar greutatea lor specifică e atât de mare încât corpul omenesc plutește la suprafață.

Compania care s'a însărcinat cu exploatarea acestui tezaur lichid, a rezervat o porțiune de plaje pentru turiști, care parcurg ușor și repede cei 20 km. de șosea ce separă Ierusalimul de Marea Moartă, pentru a veni să admire frumusețea sălbatică a Mării Moarte.

Această porțiune de plaje, rezervată turiștilor — și numită Kallia (Kallium = potasiu), s'a acoperit dintr'o dată cu numeroase restaurante, cafenele, debarcadere și instalații balneare, unde turiștii fac baie. Insă aceștia trebue să fie cu cea mai mare băgare de seamă, deoarece apele Mării Moarte sunt atât de saturate în potasiu și brom încât dacă prin neglijență ar intra în ochi, ele ar provoca dureri de nesuportat.

De altfel, chiar și lucrătorii folosiți în stabilimentele de exploatare de aici, nu lucrează cu apă de mare decât numai pentru intervale de câte un sfert de oră, alternând munca cu dușuri de apă dulce, pentru a-și curăți de pe corp crustele de sare ce se depun în timpul lucrului.

Când acum câțiva ani s'a început construirea instalațiilor de exploatare în partea de Nord, s'au stabilit aici cam 500 arabi și evrei, cu familiile lor. Cum locul așezării era absolut deșert, a trebuit să se construiască astăzi, locuințe, uzină electrică și tot ce a fost necesar pentru buna funcționare a întreprinderii. In chipul acesta, dezolanta regiune de mai înainte a devenit dintr'o dată un centru de mare activitate.

Acum, pe țărmul Mării Moarte și dealungul râului Iordan, se 'ntind, pe o lungime de vreo 3 km., numeroase bazine de evaporație, într'un complex de aproape 5 km. pătrați.

Apa este suptă din mare cu ajutorul unei mari pompe și distribuită în bazine mai înalte și mai depărtate, dat fiind că ansamblul instalației e făcut în sensul de a permite o constantă și încetă mișcare a apei sărate din bazinele mai înalte spre bazinele așezate din ce în ce mai jos, până când apa se reîntoarce în mare.

Fiecare bazin e prevăzut cu stăvilare care permit regularea cursului apei de mare, ce se concentrează progresiv, pe măsură ce coboară în bazine așezate mai jos.

Sarea de bucătărie se depune cea dintâi. Urmează apoi concentrarea carnalitei sau a clorurei de potasiu brute, care abia atinge o grosime de 8—10 cm. și este imediat culeasă în mod mecanic și transportată la rafinerie unde, tratată cu apă caldă, dă clorura de potasiu în diferite grade de puritate.

Apa care și-a depus carnalita e îndreptată la o altă istalație în care se extrage bromul. In fine, apa rămasă se evaporează în timpul verii, sub soarele torid al deșertului, la o temperatură de 70°, pentru a o face să-și depună cristalele de clorură de magneziu.

Producția de clorură de potasiu a instalației celei noui era, în 1939, de 30.000 tone anual — și 1.200 brom

Construirea acestor mari instalații de exploatare într'o regiune dezertică, s'a făcut cu cele mai mari greutăți.

Dar din calculele efectuate s'a putut stabili că în Marea Moartă se găsesc peste un miliard tone de potasă — și vreo 800 milioane tone de brom, în afară de alte diferite săruri. Aceste cantități ar fi suficiente pentru tot consumul mondial, timp de peste 2.000 ani, calculând pe baza consumului de azi, fără a mai socoti că toate aceste rezerve de săruri sunt mereu reînoite de râul Iordan și de unele izvoare vecine, care le poartă dizolvate în apele lor.

Costul producției acestei bogății e aproape neînsemnat deoarece, în afară de combustibilul lichid necesar funcționării centralei electrice, toate celelalte materii prime și anume apa bogată în săruri a Mării Moarte, soarele fierbinte al Palestinei, apa Iordanului și a izvoarelor vecine, se găsesc din abundență la fața locului.